



RIIGIKOHUS

HALDUSKOLLEGIUM

KOHTUOTSUS

Eesti Vabariigi nimel

Kohtuasja number	3-18-1247
Otsuse kuupäev	29. märts 2021
Kohtukoosseis	Eesistuja Viive Ligi, liikmed Nele Parrest ja Kalev Saare
Kohtuasi	OÜ Andreseli Taimetootmine kaebused Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti 8. veebruari 2018. a ja 18. veebruari 2019. a teatiste õigusvastasuse tuvastamiseks, vaideotsuste tühistamiseks ning toetuse väljamaksmiseks kohustamiseks
Menetlusosalised	Kaebaja OÜ Andreseli Taimetootmine, esindaja juhatuse liige Hedde Aaspõllu Vastustaja Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet, esindaja Veiko Bergmann
Vaidlustatud kohtulahendid	Tartu Ringkonnakohtu 7. mai 2020. a otsus asjas nr 3-18-1247 Tartu Ringkonnakohtu 1. detsembri 2020. a otsus asjas nr 3-19-889
Menetluse alus Riigikohtus	OÜ Andreseli Taimetootmine kassatsioonkaebused
Asja läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

1. Jätta OÜ Andreseli Taimetootmine kassatsioonkaebused rahuldamata.
2. Jätta Tartu Ringkonnakohtu 1. detsembri 2020. a otsus haldusasjas nr 3-19-889 ja Tartu Ringkonnakohtu 7. mai 2020. a otsuse resolutsioon haldusasjas nr 3-18-1247 muutmata, muutes 7. mai 2020. a otsuse põhjendusi vastavalt käesoleva otsuse põhjendustele.
3. Jätta kassatsiooniasme menetluskulud menetlusosaliste endi kanda.
4. Arvata kautsjonid riigituludesse.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA) jättis 31. jaanuari 2017. a otsusega nr 12-6/17/110 rahuldamata OÜ Andreseli Taimetootmine (kaebaja) 2016. a mahepõllumajandusliku tootmise toetuse taotluse ja kohaldas toetusesaaja suhtes lisakaristust, mis on võrdne toetussummaga, mis vastab deklareeritud pindala ja kindlaksmääratud pindala vahele (9760 eurot 83 senti). Otsuse kohaselt tasaarvestatakse see summa mistahes toetuskavade alusel makstavate toetustega, millele taotlejal on õigus seoses taotlustega, mille ta esitab järgneva kolme kalendriaasta jooksul. PRIA tugines lisakaristust ja selle tasaarvestamist määrates komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning

kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas, art 19 lg-tele 2 ja 3. Kaebaja seda otsust ei vaidlustanud.

2. Kaebaja esitas 2017. a mais PRIA-le taotluse mahepõllumajandusliku tootmise toetuse saamiseks.

3. Harju Maakohus kuulutas 17. novembril 2017 tsiviilasjas nr 2-17-16195 tehtud määrusega välja kaebaja pankroti. 11. detsembril 2017 toimus OÜ Andreseli Taimetootmine (pankrotis) võlausaldajate I üldkoosolek, kus muu hulgas otsustati jätkata võlgniku ettevõtte tegevust. PRIA esitas pankrotimenetluses küll 38 745 eurot 61 senti suuruse nõudeavalduse, kuid see ei hõlmanud 31. jaanuari 2017. a otsusega määratud lisakaristust.

4. PRIA määras 26. jaanuaril 2018 kaebajale 2017. a mahepõllumajandusliku tootmise toetuse osaliselt, summas 1761 eurot 98 senti.

5. PRIA andis 8. veebruari 2018. a **teatisega** nr 6-19/18/294 kaebajale teada, et teostatud on tasaarvestus võlgnike registris olevate võlgnevustega ajavahemikul 29. jaanuar 2018 kuni 2. veebruar 2018, talle määratud toetus 1761 eurot 98 senti on tasaarvestatud ja kokku makstud välja 0 eurot.

6. OÜ Andreseli Taimetootmine (pankrotis) pankrotihaldur esitas PRIA-le **vaide** 8. veebruari 2018. a teatise nimetatud haldustoimingu peale. PRIA jättis 28. mai 2018. a **vaideotsusega** nr 12-4/18/112 vaide rahuldamata. Vaideotsuses viitas PRIA tasaarvestuse õiguslike alustena Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (ELÜPS) § 112 lg-le 2 ning määruse (EL) nr 640/2014 art 19 lg-le 3.

7. OÜ Andreseli Taimetootmine (pankrotis) pankrotihaldur esitas halduskohtule hiljem täpsustatud **kaebuse** PRIA 8. veebruari 2018. a teatise õigusvastasuse tuvastamiseks, 28. mai 2018. a vaideotsuse tühistamiseks ning PRIA kohustamiseks kaebajale 26. jaanuari 2018. a otsusega määratud mahepõllumajandusliku tootmise toetust välja maksma (haldusasi nr 3-18-1247).

8. Harju Maakohus lõpetas 4. veebruaril 2019 tsiviilasjas nr 2-17-16195 tehtud määrusega OÜ Andreseli Taimetootmine (pankrotis) pankrotimenetluse kompromissi kinnitamisega. Määrus jõustus 21. veebruaril 2019.

9. PRIA määras 11. veebruaril 2019 kaebajale 2018. a mahepõllumajandusega jätkamisega toetuse osaliselt, summas 1521 eurot.

10. PRIA andis 18. veebruari 2019. a **teatisega** nr 6-19/19/620 kaebajale teada, et talle määratud toetus 1521 eurot tasaarvestatakse varasema võlgnevusega.

11. Kaebaja esitas PRIA-le **vaide** 18. veebruari 2019. a teatise nimetatud haldustoimingu peale. PRIA jättis 9. aprilli 2019. a **vaideotsusega** nr 6-19/19/651-1 vaide rahuldamata.

12. OÜ Andreseli Taimetootmine esitas halduskohtule **kaebuse**, milles palus tuvastada tasaarvestamise teatise õigusvastasus, tühistada vaideotsus ning kohustada PRIA-t tasaarvestatud toetust välja maksma (haldusasi nr 3-19-889).

13. Kaebustes leidis kaebaja, et tasaarvestus ei olnud õiguspärane vastuolu tõttu pankrotiseaduse (PankrS, siin ja edaspidi tasaarvestuste tegemise ajal kehtinud redaktsioon) §-ga 99. Pankrotiperioodi eelsete kohustuste tasaarvestamine pärast pankroti väljakuulutamist määratud toetustega ei vasta ka

PankrS mõttele, tehes võimatuks (põllumajandus)ettevõtja tegevuse jätkamise, kuna prognoositavad toetused võivad moodustada ettevõtja tulust olulise osa.

14. Tartu Halduskohus rahuldab 24. mai 2019. a **otsusega** haldusasjas nr 3-18-1247 kaebuse. 8. oktoobri 2019. a **otsusega** rahuldab **Tartu Halduskohus** kaebuse ka haldusasjas nr 3-19-889. Kohus märkis, et ELÜPS § 112 lg 2 reguleerib toetusraha tagasimaksmist ja tagasinõudmist, mitte lisakaristusena määratud rahasumma sissenõudmist ega tasaarvestamist, mistõttu ei saanud sellele sättele praeguses asjas tugineda. Tasaarvestamine on reguleeritud komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 908/2014, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses makse- ja muude asutustega, finantsjuhtimisega, raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmisega, kontrollieeskirjadega, tagatistega ja läbipaistvusega, art-s 28, millest nähtub, et tasaarvestamine ei tohi piirata riigisisest õigusest tuleneva täitemeetme kasutamist. Seega ei või tasaarvestamine toimuda riigisiseseid pankrotimenetlust reguleerivaid sätteid arvestamata. Vastustaja pidanuks 31. jaanuari 2017. a otsusest tuleneva nõude esitama kaebaja pankrotimenetluses. Sel juhul oleks tasaarvestuse võimalikkust saanud hinnata pankrotimenetluse käigus. Kuna PRIA nõuet pankrotimenetluses ei esitanud, ei olnud tasaarvestamine õiguspärane. PankrS § 99 lg 1 järgi saab tasaarvestada vaid kaitstud nõuet.

15. PRIA esitas mõlemas haldusasjas **apellatsioonkaebused**, milles palus halduskohtu otsused tühistada ja teha uued otsused, millega jätta kaebused rahuldamata.

16. Tartu Ringkonnakohus rahuldab 7. mai 2020. a **otsusega** haldusasjas nr 3-18-1247 apellatsioonkaebuse, tühistas halduskohtu otsuse ja tegi uue otsuse, millega jättis kaebuse rahuldamata ning kaebaja menetluskulud tema enda kanda. Kohus põhjendas otsust järgmiselt.

16.1. Juba 31. jaanuari 2017. a otsuses fikseeris PRIA, et karistuseks määratud summa 9760 eurot 83 senti tasaarvestatakse mistahes toetuskavade alusel makstavate toetustega, millele taotlejal on õigus seoses taotlustega, mille ta esitab järgneva kolme kalendriaasta jooksul. PRIA kohustus määrata selline karistus tulenes määruse (EL) nr 640/2014 art 19 lg-test 2 ja 3. Määruse art 19 lg 3 sätestab seejuures, et kui lg-te 1 ja 2 kohaselt arvutatud summat ei ole võimalik täielikult tasaarvestada kooskõlas rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 art-ga 28 rikkumise avastamisele järgneva kolme kalendriaasta jooksul, siis tasumata jääb kustutatakse.

16.2. Teatiseid tasaarvestuste kohta ei ole haldusaktid, vaid teavitused haldustoimingu sooritamisest.

16.3. Kehtiv haldusakt on täitmiseks kohustuslik. Komisjoni määrused, millele PRIA tasaarvestust tehes tugines, on otsekohaldatavad. Määruse (EL) nr 640/2014 art 19 lg-st 3 tuleneb kohustus määratud sanktsioonid tulevaste toetusmaksetega tasaarvestada. Otseselt tuleneb tasaarvestamise lubatavus rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 art-st 28. Sätet tuleb mõista nii, et sellega ei piirata riigisiseste täitemeetmete võtmist võlglaste suhtes, kuid liikmesriikidel on siiski kohustus eelkõige tasaarvestada toetusesaajalt laekumata võlad samale toetusesaajale tehtavate edaspidiste maksetega. Seda tõlgendust toetab ka määruse põhjendus 24.

16.4. Seega ei võtnud pankrotimenetluse algatamine kaebaja 2017. a oktoobris esitatud avalduse alusel ega pankroti väljakuulutamise 17. novembri 2017. a määrusega PRIA-lt kohustust tasaarvestada kaebaja varasemad võlad PRIA ees talle määratavate uute võimalike toetusmaksetega. Rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 teistsugusel tõlgendamisel tekiks vastuolu nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta art 6 lg-s 5 väljendatud üldise põhimõttega, et finantskaristusi võib taotleja suhtes kohaldada riigisisestest kriminaalkaristusest sõltumata. Kui finantskaristusi saab toetuse taotlejale määrata sõltumata riigisisestest õigusest, on

loogiline ka finantskaristusega määratud sanktsiooni rakendamisel lähtuda samast põhimõttest. See tagab Euroopa finantshuvide kaitse.

17. Tartu Ringkonnakohtus rahuldab 1. detsembri 2020. a **otsusega** ka haldusasjas nr 3-19-889 apellatsioonkaebuse, tühistas halduskohtu otsuse ja tegi uue otsuse, millega jättis kaebuse rahuldamata ning kaebaja menetluskulud tema enda kanda. Selles otsuses leidis kohus, et PRIA 31. jaanuari 2017. a otsusega määratud karistust ei tulegi käsitada nõudena PankrS § 2 mõttes. PRIA ei näinud otsusega ette lisakaristuse summa kaebajalt sissenõudmist, vaid nägi ette üksnes tasaarvestamise kolme aasta jooksul kaebaja taotletavate muude toetuste summadega. Samuti ei sätestatud määratud karistuse tasumise kohustust muul moel kui tasaarvestuse teel määruse (EL) nr 640/2014 art-s 19. Ka määruse art 19 lg 3 viitab sellele, et nn lisakaristuse tähendus ongi sisuliselt vaid see, et kui taotleja paneb toime rikkumise, siis ei saa ta järgneva kolme aasta jooksul toetusi enne, kui talle karistuseks määratud summa on tasaarvestatud järgmiste toetussummadega. Seetõttu ei tulnud 31. jaanuari 2017. a otsusest tulenevat lisakaristust pankrotimenetluses nõudena esitada ega kaitsta. Samuti ei muutunud PRIA otsusest tulenev rahaline kohustus sissenõutavaks alles siis, kui isik taotleb uut toetust ja PRIA selle määrab – tegu polnud kõrvaltingimusega haldusaktiga PankrS § 98 mõttes.

18. Kaebaja esitas nii haldusasjas nr 3-18-1247 kui ka haldusasjas nr 3-19-889 **kassatsioonkaebused**, milles palus ringkonnakohtu otsused tühistada ja jätta jõusse halduskohtu otsused.

19. Riigikohtu halduskolleegium tegi 4. veebruaril 2021 määruse, millega liitis haldusasjad nr 3-18-1247 ja 3-19-889 ühte menetlusse ning määras liidetud haldusasja numbriks 3-18-1247. Ühtlasi palus kolleegium menetlusosalistel esitada seisukohad küsimuses, kas asja lahendamiseks võib olla vaja taotleda Euroopa Kohtult eelotsust.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

20. Kaebaja leiab kassatsioonkaebustes, et PRIA võib hoolimata 31. jaanuari 2017. a otsusest tasaarvestust teha üksnes õigusaktides ettenähtud juhtudel. Ka rakendusmääruses (EL) nr 908/2014 on selgelt osutatud, et määruse rakendamisel on vaja esmalt lähtuda riigisisestest täitemenetlust sätestavatest õigusaktidest, sh pankrotiseadusest.

21. Vastustaja on seisukohal, et Euroopa Kohtult tuleks küsida eelotsust määruste (EL) nr 908/2014 art 28 ja (EL) nr 640/2014 art 19 lg 3 kohta. Küsimuse võiks vastustaja arvates sõnastada järgmiselt: „Kas Euroopa Komisjoni määrustest (EL) nr 908/2014 artiklist 28 ja (EL) nr 640/2014 artikli 19 lg 3 tulenev toetusesaaja võlgade tasaarveldamine uute määratavate toetustega omab eesõigust siseriiklikust õigusest tulenevate võlgniku võimalike kohustuste täitmise ees.“

KOLLEEGIUMI SEISUKOHT

22. Praeguses asjas vaieldakse selle üle, kas PRIA-l oli õigus tasaarvestada kaebajale kehtiva haldusaktiga määratud halduskaristust toetussummadega, mis määrati talle ajal, kui välja oli kuulutatud tema pankrot. Vaidlust ei ole selles, et PRIA ei esitanud 31. jaanuari 2017. a otsusega halduskaristusena määratud summat nõudena pankrotimenetluses. Mõlemad vaidlusosalused tasaarvestused toimusid ajal, mil pankrotimenetlus ei olnud veel lõppenud (pankrotimenetluse lõpetamise määrus ei olnud jõustunud). Seega on küsimus selles, kas kohaldada tuli PankrS reegleid, mis käsitlevad tasaarvestust pankrotimenetluse kestel.

23. PankrS § 44 lg 1 järgi võivad pankrotivõlausaldajad pärast pankroti väljakuulutamist esitada oma nõudeid võlgniku vastu ning nõuete rahuldamine toimub ainult PankrS-s sätestatud korras. Võlausaldajad on kohustatud hiljemalt kahe kuu jooksul pankrotiteate väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmumise päevast arvates teatama haldurile kõigist oma enne pankroti väljakuulutamist tekkinud nõuetest võlgniku vastu, sõltumata nõude tekkimise alusest ja nõude täitmise tähtpäevast (PankrS § 93 lg 1). PankrS § 99 lg-s 1 on sätestatud, et kui võlausaldaja võis enne pankroti väljakuulutamist oma nõude tasaarvestada võlgniku nõudega, võib ta kaitstud nõude tasaarvestada ka pärast pankroti väljakuulutamist.

24. Vaidlusaluse halduskaristuse täitmist reguleerivad määruse (EL) nr 640/2014 art 19 lg 3 ja rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 art 28. Määruse (EL) nr 640/2014 art 19 lg-s 3 on sätestatud, et kui halduskaristust ei ole võimalik täielikult tasaarvestada kooskõlas rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 art-ga 28 rikkumise avastamisele järgneva kolme kalendriaasta jooksul, siis tasumata jääk kustutatakse. Rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 art 28 kohaselt „Ilma et see piiraks liikmesriikide õigusaktidega ette nähtud mis tahes muu täitemeetme võtmist, tasaarvestavad liikmesriigid toetusesaajalt laekumata võlad, mis on liikmesriikide õigusaktide kohaselt kindlaks määratud, edaspidiste maksetega, mis võlgade sissenõudmise eest vastutav makseasutus teeb kõnealusele toetusesaajale.“

25. Asjas nr 3-19-889 asus ringkonnakohus seisukohale, et PRIA 31. jaanuari 2017. a otsusega määratud lisakaristust ei saagi käsitada nõudena PankrS tähenduses, mistõttu ei ole vaja seda esitada pankrotimenetluses ning selle tasaarvestamine ei ole piiratud PankrS §-s 99 sätestatuga. Kollegium nõustub selle seisukohaga.

25.1. Nõue on tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 142 lg 1 kohaselt õigus nõuda teiselt isikult teo tegemist või sellest hoidumist. Võlaõigusseaduse (VÕS) § 197 lg-s 1 on sätestatud, et kui kaks isikut on kohustatud maksma teineteisele rahasumma või täitma muu samaliigilise kohustuse, võib kumbki pool oma nõude teise poole nõudega tasaarvestada, kui tasaarvestaval poolel on õigus oma kohustus täita ja teiselt poolelt nõuda tema kohustuse täitmist. Tasaarvestuse eelduseks on seega kaks samaliigilist kohustust. Kuna toetuse taotlejal tekib taotluse rahuldamisel PRIA vastu raha maksmise nõue, on tasaarvestuse eelduseks VÕS mõttes see, et ka PRIA-l on toetuse saaja vastu raha maksmise nõue.

25.2. Ei Euroopa Liidu ega Eesti õigusaktidest ei nähtu, et vaidlusaluse halduskaristuse täitmiseks oleks muid viise peale selle tasaarvestamise juhul, kui järgneva kolme kalendriaasta jooksul rahuldatakse mõni võlgniku toetustaotlus.

Nii määruse (EL) nr 640/2014 art 19 lg-st 3 kui ka rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 art-st 28 nähtub, et tasaarvestust tulevaste toetusmaksetega peetakse EL õiguses toetusesaajatelt toetuse tagasinõudmise ja lisakaristuse sissenõudmise peamiseks viisiks. Samuti viitab sellele rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 põhjendus 24, milles on märgitud: „[...] Ilma et see piiraks siseriiklike õigusaktidega ette nähtud mis tahes muu täitemeetme võtmist, on võla sissenõudmise tõhus ja kulutasuv viis arvata võlgnikule edaspidi tehtavatest mis tahes maksetest maha kõik laekumata summad pärast seda, kui võlg on siseriiklike õigusaktide kohaselt kindlaks määratud. Seepärast peaksid liikmesriigid olema kohustatud kohaldama kõnealust võla sissenõudmise meetodit ja tuleks ette näha selle ühtsed kohaldamistingimused.“ Halduskaristuse rakendamine toetuse välja maksmata jätmise vormis järgmiste toetuste taotlemisel kannab ka määruse (EL) nr 640/2014 põhjenduses 19 käsitletud eesmärki arvata isik toetuse saajate hulgast teatavaks ajaks välja. Rakendusmääruse (EL) nr 908/2014 art-s 28 on küll viidatud ka muude täitemeetmete võtmise võimalusele võlgade sissenõudmiseks tasaarvestuse kõrval, kuid need peavad olema ette nähtud liikmesriigi õigusaktidega.

Eestis on põllumajandustoetusi puudutavate määruste rakendamise reeglid sätestatud ELÜPS-s. Muu hulgas on ELÜPS §-des 111—115 käsitletud toetuse saaja kohustust toetusraha tagasi maksta, sh sellise nõude sundtäitmist täitemenetluse seadustiku (TMS) alusel (§ 112 lg 3). Analoogilised sätted puuduvad aga halduskaristuste sissenõudmise kohta. Arvestades, et TMS § 2 lg 1 p 21 järgi on haldusakt avalik-õigusliku rahalise kohustuse täitmiseks ainult seaduses sätestatud juhul ning et seadusega ei ole ette nähtud halduskaristuse määramise otsuste sundtäidetavust TMS-s sätestatud viisil, ei ole PRIA-l ka Eesti riigisiseste seaduste alusel õigust rakendada määruse (EL) nr 640/2014 art-s 19 käsitletud halduskaristuste sundtäitmiseks muud viisi kui samas määruuses nimetatud tasaarvestus.

25.3. Seejuures viitab määruse (EL) nr 640/2014 art 19 lg 3 sõnastus sarnaselt sama määruse art-tega 19a, 21 ja 28, milles on samuti ette nähtud halduskaristused, et EL seadusandja tahe võiski olla sisustada kõnealused halduskaristused tulevastest toetussummadest mahaarvamiste tegemise kaudu, mitte kehtestada neid eraldi rahaliste nõuetena. Sellise tõlgenduse õigsuses veendumiseks ei ole siiski vaja taotleda eelotsust, sest see ei ole praeguse asja lahendamisel määrav. Isegi kui EL õigus lubaks teistsuguseid sissenõudmisviise kehtestada, ei ole Eesti riigisisese seadusega seda tehtud.

25.4. Seega ei tekkinud PRIA-l 31. jaanuari 2017. a otsuse alusel kaebaja vastu raha maksmise nõuet, vaid üksnes õigus juhul, kui kaebaja järgneva kolme aasta jooksul põllumajandustoetust taotleb ja taotlus rahuldatakse, halduskaristus toetussummast maha arvata. Sellise toimingu puhul ei ole tegemist tasaarvestusega VÕS tähenduses, vaid EL õiguse autonoomse mõistega, vahetult EL õiguse alusel tekkinud spetsiifilise sisuga kujundusõigusega. Sellist kujundusõigust ei saa ega tulegi esitada nõudena pankrotimenetluses.

26. Eeltoodud põhjustel ei olnud vaidlusalused PRIA toimingud õigusvastased, mistõttu pole alust tuvastada nende õigusvastasust ega kohustada PRIA-t toetusi välja maksuma. Tartu Ringkonnakohus on lõppastmes õigesti jättnud kaebused rahuldamata, mistõttu jäävad kassatsioonkaebused rahuldamata ja ringkonnakohtu otsuste resolutsioonid muutmata, kuid muuta tuleb asjas nr 3-18-1247 tehtud otsuse põhjendusi (halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS) § 230 lg 5 p 6); asjas nr 3-19-889 tehtud otsus jääb täies ulatuses muutmata (HKMS § 230 lg 5 p 1).

27. Kuna pooled ei ole Riigikohtule menetluskulude nimekirju ega kuludokumente esitanud, jäävad kassatsiooniastme menetluskulud menetlusosaliste endi kanda (HKMS § 109 lg 1 neljas lause). Kassatsioonkaebuste esitamisel tasutud kautsjonid tuleb arvata riigituludesse (HKMS § 107 lg 4 kolmas lause).

28. Kolleegium peab vajalikuks selgitada, et otsuse p-s 25 ja selle alapunktides esitatud seisukohad ei tähenda, et PRIA ei võiks TMS-s sätestatud korras sisse nõuda toetuse tagasinõudeid, kuna selleks on seaduses alus olemas. Samuti võib selliseid nõudeid esitada pankrotimenetluses, kus need praegu kehtiva PankrS uue redaktsiooni § 100³ lg 4 p 5 alusel loetakse tunnustatuks kaitsmiseta.

(allkirjastatud digitaalselt)